

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ

РОБОЧА ПРОГРАМА

(СИЛАБУС)

ОКЗ1. ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

(номер ОК відповідно доОПП)

(вид практики)

Реалізується в межах освітньо-професійної програми «ТУРИЗМ»
(назва)

за спеціальністю: 242 «Туризм і рекреація»
(шифр, назва)

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти
(рівень ВО, назва рівня ВО)

Розробники:

Олександр КОВАЛЕНКО, к.пед.н., доцент

Володимир ОНОПРИЄНКО, д.пед.н., професор

Лариса ЄПИК, к.і.н., доцент

Анна НОВІКОВА, к.с.-г.н., ст. викладач

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри туризму	Протокол 16 від 09.06.2026 р.
	Завідувач кафедри <u>Олександр КОВАЛЕНКО</u> (підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

Олександр КОВАЛЕНКО

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

Наталія БОЛГОВА

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана: Ольга СЕРЕДА

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Лідія ДЯЧЕНКО

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 22.07. 2026 р.

СНАУ, 2026 рік

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Виробнича практика
2.	Факультет/ кафедра	Факультет харчових технологій, Кафедра туризму
3.	Статус ОК	Обов'язковий
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для обов'язкових ОК	Освітньо-професійна програма «Туризм». Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація». Кваліфікація: відсутня
5.	Рівень НРК	6 рівень
6.	Семестр та тривалість вивчення	Денна: 6 семестр, 5 тижнів Заочна: 8 семестр, 5 тижнів
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів ЄКТС (150 годин)
8.	Мова навчання	українська
9.	Викладач/Координатор освітнього компонента	к.пед.н., доцент Коваленко О. В.; д.п.н., професор Онопрієнко В. П.; к.і.н., доцент Єпик Л. І.; к.с.-г.н., ст. викладач Новікова А. В.
10.	Контактна інформація	Ауд. 211е (кафедра туризму). Понеділок з 13.00 до 16.00 год.
11.	Загальний опис освітнього компонента	Проходження виробничої практики є важливою формою навчання студентів, яка покликана закріпити одержані теоретичні знання, застосувати їх на практиці, сформувати у майбутнього фахівця сфери туризму професійні вміння та навички самостійно вирішувати виробничі питання, повніше розкрити індивідуальні здібності студентів, виховати потребу поповнювати свої знання та творчо їх використовувати.
12.	Мета освітнього компонента	Головною метою ОКЗ1, який має назву Виробнича практика, є: поглиблення та закріплення студентами теоретичних знань і набуття необхідних практичних навичок й досвіду роботи в галузі управлінської, планово- економічної, маркетингово-рекламної діяльності, опанування організаційно-технологічними процесами, що відбуваються на туристичних підприємствах; набуття професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретних ситуацій, що виникають на попередньо вказаних підприємствах в сучасних умовах.
13.	Передумови вивчення ОК:	Освітній компонент базується на дисциплінах: «Географія туризму», «Менеджмент та бізнес-планування в туризмі», «Туристські ресурси та технології їх використання», «Туристичне країнознавство», «Основи туризмознавства», «Історико-культурна діяльність в туризмі», «Основи рекреації та курортної справи», «Активний туризм», «Основи екскурсійної діяльності», «Міжнародний туризм», «Екологічний туризм»,
13.1	Зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	

		«Інтернет-маркетинг та рекламна діяльність в туризмі», «Організація анімаційної діяльності», «Організація готельно-ресторанного господарства в сфері туризму».
13.2	Матеріально-технічне забезпечення реалізації ОК	Вимоги до бази практики: - наявність структур, що відповідають ОПП «Туризм»; - можливість надати практикантам на час практики робочі місця; - надання права користування технічною, економічною та іншою документацією, потрібною для виконання програми практики; - можливість подальшого працевлаштування випускників (на загальних підставах за наявності вакансій); - наявність інформаційного забезпечення практикантів щодо новітніх технологій, що використовують у галузі.
14.	Політика академічної доброчесності	У випадку, якщо здобувач здає роботу іншого здобувача як свою власну, така робота анулюється і виконується повторно. У випадку списування – повторне складання відповідного завдання. У випадку використання текстових запозичень без належного цитування (академічний плагіат) - робота анулюється.
15.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=6054

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)												Як оцінюється РНД
	ПРН ₁	ПРН ₂	ПРН ₃	ПРН ₄	ПРН ₅	ПРН ₆	ПРН ₇	ПРН ₈	ПРН ₉	ПРН ₁₀	ПРН ₁₂₋₁₅	ПРН ₁₇₋₂₂	
ДРН 1. Застосовувати туристичне законодавство, стандарти обслуговування та базові теорії туризму у практичній діяльності підприємства, безпомилково ідентифікуючи, ведучи та опрацьовуючи нормативну й операційну туристичну документацію.	X	X						X					Підготувати і захистити звіт з практики у відповідності до вимог та положень університету.
ДРН 2. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал та просторову організацію дестинації для практичної розробки, просування та реалізації конкурентоспроможного туристичного продукту під час виконання завдань практики.			X	X	X		X						
ДРН 3. Організовувати процеси обслуговування споживачів та функціонування підсистем туристичного підприємства (адміністративної, сервісної, технічної) із застосуванням сучасних ІТ-технологій, стандартів якості та норм безпеки.						X			X	X			
ДРН 4. Демонструвати навички продуктивного спілкування з клієнтами та експертами галузі, виявляючи толерантність, повагу до культурного різноманіття та здатність аргументовано відстоювати професійну позицію.											X		
ДРН 5. Виявляти проблемні ситуації, професійно діяти в умовах невизначеності й екстремальних ситуаціях, адекватно оцінювати власні знання, приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї діяльності.												X	

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ (ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ) ПРАКТИКИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми (практичної підготовки)	Розподіл в межах загального бюджету часу (годин)		Рекомендована література
	денна	заочна	
Проходження інструктажів	1	1	
Тема 1. Організаційно-управлінська структура підприємства (організації, установи) 1.1. Загальна характеристика підприємства (організації, установи); 1.2. Організаційна структура управління, штатний розклад, посадові інструкції.	17 17	17 17	Підручники, посібники: 1-24. Методичне забезпечення: 25. Інші джерела: 26-36.
Тема 2. Основні напрямки діяльності підприємства (організації, установи) 2.1. Вивчення процесів організації роботи підприємства (організації, установи); 2.2. Характеристика основної та додаткової діяльності підприємства (організації, установи).	17 17	17 17	Підручники, посібники: 1-24. Методичне забезпечення: 25. Інші джерела: 26-36.
Тема 3. Основні технологічні процеси 3.1. Технологія створення продукту/послуги/тощо, що використовується на аналізованому підприємстві (організації, установи); 3.2. Основний технологічний процес реалізації продуктів/ послуг/тощо; 3.3. Основний технологічний процес споживання продуктів/послуг/тощо; 3.4. Обслуговуючий технологічний процес основної діяльності підприємства (організації, установи).	17 17 17 17	17 17 17 17	Підручники, посібники: 1-24. Методичне забезпечення: 25. Інші джерела: 26-36.
Оформлення звіту	12	12	Методичне забезпечення: 25.
Захист звіту	1	1	
Всього	150	150	

ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ (СУМАТИВНЕ ОЦІНЮВАННЯ)

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Оформлення документів для проходження практики та інструктаж з техніки безпеки й охорони праці (щоденник з практики)	10 балів /10 %	1-й тиждень
2.	Виконання програми практики. Збирання матеріалу для написання звіту з виробничої практики.	30 балів /30%	протягом практики
3.	Написання й оформлення звіту з практики. Вимоги до звіту з практики: Загальний обсяг складає до 20 сторінок формату А4. Поля слід залишати з чотирьох сторін аркушу: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє і нижнє – 20 мм. Шрифт – Times New Roman, кегль – 14, інтервал – 1,5. Текст друкується на одній стороні аркушу. Сторінки роботи повинні бути пронумеровані (у правому верхньому кутку аркуша), нумерація наскрізна, починаючи з першої сторінки (на першій сторінці номер не ставиться). Аркуші роботи повинні бути зшиті.	35 балів / 35%	6-й тиждень
4.	Доповіді-презентації, відповіді та спільні обговорення	25 балів / 25%	6-й тиждень
	Всього	100 балів	

ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ (КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ)

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Оформлення документів для проходження практики та інструктаж з техніки безпеки й охорони праці (щоденник з практики)	0 балів	1-7 балів	7-9 балів	10 балів
	Щоденник відсутній і наявність інших об'єктів контролю не враховуються. Виставляється загальна негативна оцінка за проходження практики.	Щоденник оформлений з порушенням установлених вимог, не містить передбаченої ним інформації (зокрема щодо змісту виконаних завдань).	Щоденник у цілому містить належну інформацію, однак оформлений з порушенням установлених вимог.	Щоденник оформлено належним чином, він містить повну інформацію про діяльність практиканта.
Виконання програми практики.	0 балів	1-15 балів	16-26 балів	27-30 балів
	Здобувач вищої освіти систематично порушував установлені терміни виконання завдань. Вимоги щодо програми практики не виконано.	Здобувач вищої освіти не дотримувався календарного плану проходження практики. При цьому більшість вимог виконано, але окремі пункти змісту практики відсутні або недостатньо розкрити.	Здобувач вищої освіти у цілому дотримувався календарного плану проходження практики, однак допускав відступи від рекомендацій, при цьому виконані усі вимоги програми практики.	Здобувач вищої освіти чітко дотримувався календарного плану проходження практики. Сумлінно та вчасно виконував усі вимоги програми практики. Ним запропоновано власне вирішення поставлених задач, продемонстровано активність, цілеспрямованість, креативність.
Написання й оформлення звіту з практики	0 балів	1-15 балів	16-29 балів	30-35 балів
	Звіт не відповідає встановленим вимогам щодо змісту, не містить належної інформації про зміст, форму організації діяльності, здійснюваної під час проходження практики, містить грубі змістові помилки.	Програму практики виконано на задовільному рівні, її результати висвітлено у звіті, який при цьому містить певні неточності або не містить важливої інформації, або мають місце інші суттєві зауваження до змісту звіту.	Звіт у цілому висвітлює необхідну інформацію, передбачену вимогами, містить високу позитивну оцінку керівника, однак наявні несуттєві зауваження. Зі змісту можна зробити висновок, що програму практики виконано повною мірою і належним чином.	Звіт містить усю необхідну інформацію щодо процесу організації та результатів проходження практики. Програму практики виконано повною мірою і належним чином.
Доповідь-презентація звіту з практики	0 балів	1-9 балів	10-20 балів	21-25 балів
	За наявності негативної характеристики керівника від бази практики або керівника від кафедри позитивна оцінка практики є неможливою. У випадку, якщо Здобувач вищої освіти не виконав програму практики хоча б за одним з етапів практики й одержав 0 балів за відповідний звіт, то бали, одержані за інші звіти, не враховуються, і виставляється загальна негативна оцінка за результатами проходження практики.	Здобувач вищої освіти не дає задовільних відповідей по суті поставлених запитань, не орієнтується у програмі практики або в окремих її частинах, або припускається грубих помилок, що дають змогу зробити висновок про невиконання або неналежне виконання програми практики, свідчать про відсутність реальних результатів практики і набутих практичних навичок та вмінь.	Здобувач вищої освіти демонструє належні знання, переважно орієнтується у змісті поданого звіту та в програмі практики, однак у відповідях на запитання припускається окремих неточностей.	Здобувач вищої освіти демонструє належні знання, вільно орієнтується у змісті поданого звіту та в програмі практики в цілому, чим підтверджує її виконання; надає правильні й аргументовані відповіді на всі запитання з програми практики.

ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ (ФОРМАТИВНЕ ОЦІНЮВАННЯ)

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усний зворотній зв'язок від керівників практики та здобувачів освіти.	Під час проходження виробничої практики.
2	Перевірка та обговорення керівником і здобувачем освіти звіту з виробничої (переддипломної) практики.	Після завершення термінів виробничої практики.
3	Усний зворотний зв'язок на звіт з практики.	Після захисту звіту з виробничої практики.

ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ (ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ECTS)

За шкалою ECTS	За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	Визначення*
A	90-100	відмінно	<i>відмінно</i> – відмінне виконання з невеликою кількістю неточностей
B	82-89	добре	<i>дуже добре</i> – вище середнього рівня з кількома несуттєвими помилками
C	75-81		<i>добре</i> – в цілому правильно виконана робота з незначною кількістю помилок
D	69-74	задовільно	<i>задовільно</i> – непогано, але зі значною кількістю недоліків
E	60-68		<i>достатньо</i> – виконання задовольняє мінімальні критерії
FX	42-59	незадовільно з можливістю повторного складання	<i>незадовільно</i> – потрібно працювати перед тим, як отримати позитивну оцінку
F	0-41	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	<i>незадовільно</i> – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням курсу

* *Примітка 5: при формі підсумкового контролю «залік» - 0-59 – не зараховано, 60-100 – зараховано*

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела

Підручники, посібники:

1. Вишнеvsька О. О., Парфiненко А. Ю., Сiдоров В. I. Туристичне країнознавство : підручник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 594 с.
2. Віндюк В. А., Гурова Д. Д., Корнієнко О. М. Рекреалогія та курортна справа: навчальний посібник для студентів спеціальностей «Готельно-ресторанна справа», «Туризм». Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. 268 с.
3. Гаврилов В.П. Інформаційні системи і технології в туризмі : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2025. 168 с.
4. Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : навч. посіб. Друге видання, доповнене і допрацьоване. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2023. 248 с.
5. Грабовський Ю.А., Скалій О.В., Скалій Т.В. Спортивний туризм: навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2024. 304 с.
6. Григор'єв Ю. О. Туристичні ресурси України. Київ : «Знання», 2022. 352с.
7. Жарков Г. М. Правове забезпечення міжнародного туризму. Київ : Кондор, 2024. 486 с.
8. Івченко А. Міста України. Довідник. Київ : НВП «Картографія», 2025. 656 с.
9. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці : Книга ЧЧІ. 2023. 300 с.
10. Козловський О. Ю., Борисюк Б. В. Екологічний туризм : навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2023. 202 с.
11. Кулиняк І. Я., Карий О. І., Прокопишин-Рашкевич Л. М., Огінок С. В., Бондаренко Ю. Г. Європейський досвід популяризації історичної спадщини та культурного туризму: навчальний посібник. Львів: Растр-7, 2023. 254 с.
12. Малахова С. М., Черепок О. О., Волох Н. Г. Курортологія та курорти України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗДМУ, 2022. 105 с.
13. Мальська М. П. Туристичне країнознавство. Європа: навчальний посібник. Київ : Видавництво «ЦУЛ», 2024. 224 с.
14. Мальська М. П. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія: навчальний посібник. Київ : Видавництво «ЦУЛ», 2025. 184 с.
15. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю. С., Ганич Н. М. Країнознавство. Теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр навч. л-ри, 2024. 528 с.
16. Організація туризму: навч. посіб. /І. М. Писаревський, С. О. Погасій, М. М. Покоłodна та ін.; за ред. І. М. Писаревського. Харків : ХНАМГ, 2023. 541 с.
17. Панкова Є. В. Туристичне краєзнавство: навч. посіб. Київ: Альтерпрес, 2022. 352 с.
18. Петранівський В. Л., Рутинський М. Й. Туристичне краєзнавство: навч. посіб. Київ: Знання, 2024. 575 с.
19. Покоłodна М. М. Туристські ресурси України : підручник / М. М. Покоłodна, Т. В. Гордієнко, І. Л. Полчанінова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. 222 с.
20. Пономаренко В. І. Менеджмент закладів оздоровлення та відпочинку в рекреації. Київ: Денеб, 2023 416 с.
21. Правик Ю. М. Маркетинг туризму. Київ: Знання, 2022. 303 с.

22. Руденко В. П., Вацеба В. Я., Підгірна В. Н., Цепенда М. В. та ін. Менеджмент туристичної індустрії : підруч. у 3-х частинах. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2024. 504 с.

23. Рутинський М. Й. Замковий туризм в Україні. Київ: Центр учбової літератури, 2023. 431 с.

24. Тарасова В. В., Нестерчук І. К., Ковалевська І. М., Осіпчук А. С. Географія туризму. Екологічний туризм : підручник. Житомир, 2022. 252 с.

Методичне забезпечення:

25. Коваленко О. В., Єпик Л. І., Онопрієнко В. П., Дяченко Л. А., Новікова А. В. Методичне забезпечення освітнього процесу: Програма виконання виробничої практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю ІЗ Туризм та рекреація / редактор О. В. Коваленко. Суми, 2026. 36 с.

Інші джерела:

26. Ваш гід в законодавстві України / Законодавство України. URL: <http://kodeksy.com.ua/index.htm>

27. Закон України «Про туризм» від 15 вересня 1995р. URL : <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>.

28. Історико-культурний туризм: український та зарубіжний досвід. Збірник матеріалів Другої міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 11 лютого 2022 р.). / Редкол.: І. Патриляк (голова), М. Маркова, О. Рєєнт, В. Капелюшний, І. Ілієв, О. Гончаров, М. Казьмирчук, Р. Конта, А. Коцур, В. Пилипенко, Н. Терес. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 462 с.

29. Леоненко Н. А. Державне регулювання туристичної сфери: теорія, методологія, практика: монографія. Харків : НУЦЗУ, 2022. 324с.

30. Леоненко Н. А. Організація екскурсійної діяльності: конспект лекцій. Харків: НУЦЗУ, 2023. 167 с.

31. Мельниченко О. А., Шведун В. О. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні : монографія. Харків : Вид-во НУЦЗУ, 2022. 153 с.

32. Невенченко А. І. Інфраструктура туризму : конспект лекцій. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2023. 95 с.

33. Суми. Запрошуємо до знайомства: Путівник / авт. тексту Д. В. Кудінов; ред. М. Л. Охрименко. Київ : Фолігрант, 2022. 160 с.

34. Туристична діяльність в Україні. Сайт Державної служби статистики України. URL:

http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/tur.htm